

1 נאמר בתחילת פרשת השבוע:
 2 **אַתֶּם בני ישראל נִצְבִּים עומדים הַיּוֹם בְּלִפְנֵי פְלִכֶם** לפני ה' אלוהיכם וגו'¹,
 3 **וּמִכָּאָר רַבְּנֵי הַזֶּקֶן בְּלִקְוֵי תוֹרָה** ספר מאמרי חסידות שלו על
 4 פרשיות התורה בחומשים ויקרא במדבר דברים (ושיר השירים) דבור-
 5 **הַמִּתְחִיל** במאמר הפותח בפסוק
 6 **הַזֶּה², שִׁפְרָשָׁה זֹו** פרשת ניצבים
 7 **קוֹרֵין** בקריאת התורה בציבור
 8 **לְעוֹלָם תמיד**, ללא הבל באיזה יום
 9 בחודש חלה השבת ובאיזה יום בשבוע
 10 חל ראש השנה, קריאת פרשת ניצבים
 11 היא בשבת **קוֹרֵם רֵאשׁ**
 12 **הַשָּׁנָה³, וּמְרוֹמְזוּ** הקשר המיוחד
 13 של פרשת ניצבים וראש השנה נרמז
 14 **בְּמֵלֶת "הַיּוֹם", דְּקָאֵי** המכוננת
 15 **עַל רֵאשׁ הַשָּׁנָה⁴, פִּי** על ראש
 16 השנה נאמר **"זֶה הַיּוֹם תַּחֲלַת**
 17 **מַעֲשֵׂיךָ** היום שבו התחילה בריאת
 18 העולם, והחג הוא **זְכָרוֹן לַיּוֹם**
 19 **רֵאשׁוֹן** היום הראשון לבריאה"⁵,
 20 **שֶׁפֶל נְצוּצֵי נְשָׁמוֹת** הניצוצות של
 21 כל הנשמות **נִצְבִּים** עומדים
 22 **וּמִתְעַלִּים** עולים מדרגה לדרגה עד
 23 שהניצוצות עולים ונכללים **בְּמִקְוֶם**
 24 **הָרֵאשׁוֹן** באותה דרגה גבוהה
 25 ונעלית באלוקות שהיא השורש
 26 והמקור הראשון של נשמות ישראל,
 27 וההתעלות היא **עַד לִפְנֵי הַנְּיָ** אל
 28 מול הקדוש-ברוך-הוא בעצמו, כביכול,
 29 **(וּכְפִי שִׁמְמִשֵּׁיךָ בְּפִתוֹב)**
 30 ההתייבבות של ניצוצי הנשמות היא
 31 באופן של אחדות מלאה, כפי שהפסוק
 32 ממשיך ומפרט **"רֵאשִׁיכֶם**
 33 **שְׁבִטֵיכֶם וְגו' מַחֲטָב עֲצִיךָ**
 34 **וְעַד שֹׁאֵב מִימֶיךָ⁶, פֶּרֶט**
 35 **הַפְּתוֹב עֲשֵׂר מְדַרְגוֹת** שונות
 36 בבני ישראל (ראשיכם, שבטיכם,
 37 זקניכם, שוטריכם, כל איש ישראל,
 38 טפכם, נשיכם, גרך, חוטב עציץ, שואב
 39 מימין) ואמר שכולם ניצבים ביחד, **כִּי**
 40 **כָּל יִשְׂרָאֵל** מכל הסוגים השונים הם

בס"ד. שבת פרשת ניצבים, כ"ח אלול, ה'תשכ"ה
(הנחה בלתי מוגה)

1 **אַתֶּם נִצְבִּים הַיּוֹם בְּלִפְנֵי וְגו'¹, וּמִכָּאָר רַבְּנֵי**
 2 **הַזֶּקֶן בְּלִקְוֵי תוֹרָה** דבור-הַמִּתְחִיל
 3 **הַזֶּה², שִׁפְרָשָׁה זֹו** קורין לעולם קודם רֵאשׁ
 4 **הַשָּׁנָה³, וּמְרוֹמְזוּ בְּמֵלֶת "הַיּוֹם", דְּקָאֵי** על רֵאשׁ
 5 **הַשָּׁנָה⁴, פִּי "זֶה הַיּוֹם תַּחֲלַת מַעֲשֵׂיךָ זְכָרוֹן לַיּוֹם**
 6 **רֵאשׁוֹן⁵, שֶׁכָּל נְצוּצֵי נְשָׁמוֹת נִצְבִּים וּמִתְעַלִּים**
 7 **בְּמִקְוֶם הָרֵאשׁוֹן עַד לִפְנֵי הַנְּיָ** (וכפי שִׁמְמִשֵּׁיךָ
 8 **בְּפִתוֹב)** "רֵאשִׁיכֶם שְׁבִטֵיכֶם וְגו' מַחֲטָב עֲצִיךָ
 9 **וְעַד שֹׁאֵב מִימֶיךָ⁶, פֶּרֶט הַפְּתוֹב עֲשֵׂר מְדַרְגוֹת,**
 10 **כִּי כָּל יִשְׂרָאֵל** הם קומה אחת שְׁלֵמָה⁷, **שִׁפְרָשָׁה זֹו**
 11 **לְעֵשֶׂר מְדַרְגוֹת, וּבְרֵאשׁ הַשָּׁנָה** מִתְעַלִּים כָּל
 12 **הַמְּדַרְגוֹת, אֶפִּילוֹ מַחֲטָב עֲצִיךָ עַד שֹׁאֵב מִימֶיךָ,**
 13 **שֶׁהֵן בְּחִינּוֹת וּמְדַרְגוֹת הַתְּחִתּוֹנוֹת. וְלַהֲעִיר גַּם**
 14 **מְדַבְּרֵי כ"ק מו"ח אֲדָמוֹ⁸ אֹדוֹת פְּרוֹשׁ רַבְּנֵי**
 15 **הַזֶּקֶן, שִׁ"חֲטָב עֲצִיךָ** הוא מְלִשׁוֹן 'עֲצָה', שִׁצְרִיךָ
 16 **לְעִקּוֹר (אוֹיְסָהֲאֶקֶן) אֶת הַרְּבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת בְּלָב**
 17 **אִישׁ⁹ (הַעֲצוֹת שֶׁל הַיָּצֵר הַרַע), וְ"שֹׁאֵב מִימֶיךָ",**
 18 **שִׁצְרִיךָ לְשֹׁאֵב (אוֹיְסָשְׁעָפֶן) אֶת הַמַּיִם**
 19 **שִׁמְצָמִיחִים כָּל מִינֵי תַעֲנוּג¹⁰, שֶׁבְּפִרוֹשׁ זֶה**
 20 **מוֹדְגָשֶׁת יוֹתֵר פְּחִיתוֹת הַמְּדַרְגָּה דְ"חֲטָב עֲצִיךָ**
 21 **וְשֹׁאֵב מִימֶיךָ".**

22 **וּמִמְשֵׁיךָ בְּלִקְוֵי תוֹרָה**, שִׁאֲפֵי שִׁשְׁנֵם חֲלוּקֵי
 23 **הַמְּדַרְגוֹת הַנְּיָ, מִכָּל-מְקוֹם "נִצְבִּים**
 24 **הַיּוֹם בְּלִפְנֵי", לְהִיּוֹת לְאַחַדִּים פְּאָחַד, כִּי זֶהוּ כָּלֵל**
 25 **כְּמוֹ בְּלִפְנֵי⁷, לְהִיּוֹת לְאַחַדִּים פְּאָחַד,** באחדות מלאה ומחולטת **כִּי זֶהוּ**

41 אדם שניצב מלוא קומתו שיש בה חלקים שונים מראשו ועד רגליו אבל כולם
 42 יחד הם חלקים בקומתו השלימה האחת **שִׁפְרָשָׁה זֹו** הכללית של
 43 בני ישראל, **לְעֵשֶׂר מְדַרְגוֹת** (המנויות לעיל), **וּבְרֵאשׁ הַשָּׁנָה**
 44 **מִתְעַלִּים כָּל הַמְּדַרְגוֹת** שבנשמות ישראל, **אֶפִּילוֹ מַחֲטָב עֲצִיךָ**
 45 **עַד שֹׁאֵב מִימֶיךָ, שֶׁהֵן בְּחִינּוֹת**
 46 **וּמְדַרְגוֹת הַתְּחִתּוֹנוֹת** ובראש-
 47 השנה גם נשמות שהם במדרגה נמוכה
 48 זו, מתעלות.
 49 **וְלַהֲעִיר גַּם מְדַבְּרֵי כ"ק מו"ח**
 50 **כְּבוֹד-קְדוֹשֶׁת-מִוְרֵי-וּחְמֵי אֲדָמוֹ⁸ רַבְּנֵי**
 51 **הַרְּבִי הַרְּבִי** אֹדוֹת פְּרוֹשׁ רַבְּנֵי
 52 **הַזֶּקֶן, שִׁ"חֲטָב עֲצִיךָ** מתפרש
 53 גם "עצך" מְלִשׁוֹן 'עֲצָה',
 54 **שִׁצְרִיךָ לְעִקּוֹר** לבטל ולשרש
 55 **(אוֹיְסָהֲאֶקֶן** לחטוב בצורה כזו
 56 **שְׁעוֹקֶת) אֶת הַרְּבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת**
 57 **בְּלָב אִישׁ⁹ (הַעֲצוֹת שֶׁל**
 58 **הַיָּצֵר הַרַע), וְ"שֹׁאֵב מִימֶיךָ",**
 59 **שִׁצְרִיךָ לְשֹׁאֵב (אוֹיְסָשְׁעָפֶן**
 60 **לְשֹׁאֵב לְגַמְרֵי) וְלְרוֹקֵן לְחִלוּטֵין אֶת**
 61 **הַמַּיִם שִׁמְצָמִיחִים כָּל מִינֵי**
 62 **תַעֲנוּג¹⁰, כְּמִכּוּאָר** בספר התניא
 63 **שֶׁהַתּוֹנוֹת לְתַעֲנוּגֵי הָעוֹלָם הַזֶּה** באות
 64 **מִסוּד הַמַּיִם שֶׁבִּנְשַׁפְּת הַבְּהִמִּית כִּי הַמַּיִם**
 65 **מְצַמִּיחִים אֶת כָּל הַתַעֲנוּגִים**
 66 **שֶׁבְּפִרוֹשׁ זֶה מוֹדְגָשֶׁת יוֹתֵר**
 67 **פְּחִיתוֹת הַמְּדַרְגָּה דְ"חֲטָב**
 68 **עֲצִיךָ וְשֹׁאֵב מִימֶיךָ** שהרי
 69 **מְדוּבָר עַל עֲצוֹת שֶׁל יָצֵר הַרַע וּמַיִם שֶׁל**
 70 **תַעֲנוּגֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהַכְּתוּב אָמַר**
 71 **שֶׁבְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה גַּם מִי נִשְׁמָצִים**
 72 **בְּדַרְגוֹת נְמוּכוֹת אֵלֶּה מִתְעַלִּים וְנִצְבִּים**
 73 **"לפני ה'".**
 74 **וּמִמְשֵׁיךָ אֲדָמוֹר** הַזֶּקֶן בְּלִקְוֵי
 75 **תוֹרָה**, שִׁאֲפֵי שִׁשְׁנֵם בְּנִשְׁמוֹת
 76 **יִשְׂרָאֵל חֲלוּקֵי הַמְּדַרְגוֹת הַנְּיָ**
 77 **מִ"רֵאשִׁיכֶם שְׁבִטֵיכֶם" ועד "חוטב**
 78 **עצך" ו"שואב מימך", מִכָּל-מְקוֹם**
 79 **לְמִוֹת כָּל הַהַבְּדִלִים "נִצְבִּים הַיּוֹם**
 80 **כְּמוֹ בְּלִפְנֵי⁷, לְהִיּוֹת לְאַחַדִּים פְּאָחַד,** באחדות מלאה ומחולטת **כִּי זֶהוּ**

(1) ריש פרשתנו (כט, ט). (2) ריש פרשתנו (מד, א). (3) רמב"ם הל' תפלה פ"ג ה"ב. תוס' מגילה לא, סע"ב. טושו"ע או"ח סת"כ ס"ד. (4) פענח רזא סוף פרשתנו. מגלה עמוקות פרשתנו ד"ה עשירי (ס, ד). (5) ר"ה כז, א. תפלת מוסף דר"ה. (6) פרשתנו שם, ט"י. (7) לקו"ת שם. (8) ספר השיחות תרח"ץ ע' 275. הועתק ב"היום יום" - יט אלול. (9) לשון הכתוב - משלי יט, כא. (10) תניא פ"א.

אתם נצבים היום כולכם וגו'

ביאור בדרך אפשר

1 כָּל־גְּדוֹל דָּכַל דְּאֵתִי מִסְטָרָא דְקְדוּשָׁה כֹּל הַבֵּא מִצַּד הַקְדוּשָׁה,
 2 הַיֵּינוּ כֹּל עֲנִיין בִּאלוּקוֹת וּבקְדוּשָׁה, הוּא בְּבַחֲיַנַּת נְעוּזין סוֹפֵן
 3 בְּתַחֲלָתָן¹¹, כְּלוּמַר, לַמְרוֹת שְׁבִין הַתַּחֲלָה וְהוֹסֵף יֵשׁ הַבְּדִלִים גְּדוּלִים, מְכַל
 4 מִקּוּם הַסּוּף 'נְעוּז' וְקָשׁוּר בְּהַתַּחֲלָה וְהֵם מֵאוֹחָדִים יַחַד מִבְּלִי אֲשֶׁר נִמְצָא
 5 הָאֲדָם רֹאשׁ וְסוּף, וְכַךְ גַּם לַגְּבִי
 6 הַחִילוּקִים בֵּין הַנְּשֻׁמוֹת שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 7 וְהַבְּדִלִי הַדְּרֻגוֹת בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל,
 8 אֲשֶׁמֶנֶס יֵשׁ בֵּינֵיהֶם הַבְּדִלִים גְּדוּלִים,
 9 אֲבָל הֵם מֵאוֹחָדִים בִּאֲחָדוֹת מוֹחֲלָטָה,
 10 וְהַיֵּינוּ, שְׁיֵשׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד
 11 בְּחִינּוֹת וּמְדַרְגּוֹת הַמֵּיּוֹחָדוֹת לוֹ
 12 מַה שְׁאִין בְּחִבְרוֹ, וְלַמְרוֹת שֶׁאֵין
 13 "רֹאשִׁים שְׁבִטִים" הֵם דְּרוֹגוֹת יוֹתֵר
 14 נְעֻלוֹת מִ"חֹטֵב עֵצִים וְשׂוֹאֵב מִימָן",
 15 בְּכָל זֹאת, כִּשֶׁם שֵׁשׁ עֲנִינִים שְׁקִימִים
 16 אֲצֵל בְּעֵלֵי הַדְּרֻגוֹת הַגְּבוּהוֹת וְלֹא
 17 קִימִים אֲצֵל בְּעֵלֵי הַדְּרוֹגוֹת הַנְּמוּכוֹת,
 18 כִּן יֵשׁ עֲנִינִים שֵׁשֶׁם אֲצֵל בְּעֵלֵי
 19 הַדְּרוֹגוֹת הַנְּמוּכוֹת וְאִינִם נִמְצְאִים אֲצֵל
 20 בְּעֵלֵי הַדְּרוֹגוֹת הַגְּבוּהוֹת, וְכֹלָם
 21 צְרִיכִין זֶה לְזֶה, וְכַמְּשַׁל
 22 הָאֲדָם כִּפִּי שְׁהוּא נִשְׁמָה בְּגוּף
 23 שְׁהוּא בְּעַל קוּמָה שְׁלִימָה
 24 מְשׁוֹרְכֶבֶת מַחֲלִקִים שׁוֹנִים בְּרֹאשׁ
 25 וְרַגְלִים, שְׁאֵף שְׁרַגְלִים הֵם
 26 סוּף הַמְּדַרְגָּה שֶׁל כְּלָלוֹת הַקּוּמָה
 27 וְלִמְטָה, וְהָרֹאשׁ הוּא הָעֵלְיוֹן
 28 וּמְעוּלָה וְנֻעְלָה מְמַנּוֹ מֵהַחֲלֵק
 29 הַתַּחֲתוֹן שְׁבוּ נִמְצְאוֹת הַרְגִלִּים וְאֵם כֵּן
 30 לְכַאוּרָה יֵשׁ לַרְגִלִּים מַה לְקַבֵּל מֵהָרֹאשׁ
 31 אֲבָל לְרֹאשׁ אֵין מַה לְקַבֵּל מֵהַרְגִלִּים,
 32 מִכָּל־מִקּוּם הָרִי בְּבַחֲיַנָּה אֲחַת
 33 בְּעִנִּין אֶחָד יֵשׁ יְתָרוֹן וּמְעָלָה
 34 לְרַגְלִים שֶׁאִינִם בְּרֹאשׁ, שְׁצָרִיף
 35 לְהֵלֵךְ בָּהֶם כּוֹי' וְהָרֹאשׁ זָקוּק
 36 לְרַגְלִים כְּדִי לִלְכַת וְאִינוּ הוֹלֵךְ
 37 בְּלַעֲדֵיהֶם, וְגַם, כְּשֶׁאֲרַע כּוֹבֵד כַּאֲב בְּרֹאשׁ בַּגֵּל מַחֲלָה מִסּוּיַמַּת,
 38 מְקִיזִין דָּם בְּרַגְלִים וְנִרְפָּא הָרֹאשׁ כּוֹי' וְהִי זֹו דּוּגְמָה נּוֹסֶפֶת לְכַךְ
 39 שֶׁלַּמְרוֹת מַעֲלָתוֹ הַבְּרוּרָה שֶׁל הָרֹאשׁ עַל הַרְגִלִּים, הָרֹאשׁ מִקְבֵּל אֶת רְפוּאוֹתוֹ
 40 בִּאֲמַצְעוֹת פְּעוּלָה שֶׁל הַקֶּזֶת הָדָם הַנְּעֻשִׂית בְּרַגְלִים, וְכַךְ גַּם בְּנִמְשֵׁל, יִשְׁנֵם
 41 דְּבָרִים שְׁבָהֶם הָרֹאשׁ מִקְבֵּל מֵה' סוּף' וְלִכֵּן לַמְרוֹת הַהַבְּדִלִים, יֵשׁ בֵּינֵיהֶם
 42 אֲחָדוֹת מֵלֵאָה.
 43 וְיֵשׁ לוֹמַר, שְׁפָזָה שְׁכֶשְׂאֲרַע כּוֹבֵד בְּרֹאשׁ מְקִיזִין דָּם
 44 בְּרַגְלִים וְנִרְפָּא, וְכַאֲמוֹר לְעֵיל הַדְּבַר הוּא הוֹכַחָה לְכַךְ שְׁבִין הָרֹאשׁ וְהָרַגְלִים

ביאור בדרך אפשר

45 יֵשׁ אֲחָדוֹת, מוֹדְגֶשֶׁת הָאֲחָדוֹת שֶׁל הָרֹאשׁ וְהָרַגְלִים (שְׁגַם הָרֹאשׁ
 46 צָרִיף זָקוּק לְרַגְלִים וּמִקְבֵּל מִמֶּנָּה וְלֹא רַק מִשְׁפִּיעַ לָהּ) בְּאוֹפֵן פְּנִימִי
 47 יוֹתֵר וְעִמּוּק יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר הָאֲחָדוֹת בֵּין הָרֹאשׁ וְהָרַגְלִים שְׁמִתְבַּטְּאוֹת
 48 בְּעִנְזֵן הַהֲלִיכָה (שְׁהָרֹאשׁ צָרִיף לְרַגְלִים בְּכַדִּי לְהֵלֵךְ בָּהֶם),
 49 שְׁהוּא רַק עֲנִין חִיצוֹנִי שְׁכֵן
 50 הַהֲלִיכָה שֵׁיכַת לְכוּחוֹת הַמַּעֲשֵׂה שְׁהֵם
 51 כּוּחוֹת חִיצוֹנִים לַגְּבִי רִיפּוּי כּוֹבֵד וְכַאֲב
 52 בְּרֹאשׁ שְׁהוּא עֲנִין יוֹתֵר פְּנִימִי וּנְפִישׁ.
 53 וּמִמְשִׁיף אֲדַמּוּר' הוֹזֵק בְּמֵאֵמֵר
 54 הַנּוֹכַח בִּלְקוּטֵי תוֹרָה' לְבָאָר, שְׁזָהוּ
 55 הָאֲמוֹר לְעֵיל עַל הָאֲחָדוֹת בֵּין הַסּוּגִים
 56 הַשׁוֹנִים וְהַדְּרוֹגוֹת הַשׁוֹנוֹת שֶׁל בְּנֵי
 57 יִשְׂרָאֵל דְּרָף פְּלָל, בְּאוֹפֵן כְּלָלִי, אֵף
 58 דְּרָף פְּרָט בְּצוּרָה מְפּוֹרֶטֶת אֵיף
 59 הוּא הָרָף הַיְחוּד כּוֹי', כִּיצַד
 60 הַסּוּגִים הַשׁוֹנִים מֵאֲחָדִים לְמִצְאוֹת
 61 אֲחַת מֵאוֹחָדֵת בְּאָר הַכְּתוּב אַחֲרֵי־
 62 כָּף¹² בְּהַמְשַׁךְ הַפְּסוּקִים הַלְלוּ, הַכּוֹתֵב
 63 אוֹמֵר שֶׁהָאֲחָדוֹת הֵיא "לְעִבְרָף
 64 בְּבְרִית", כִּפִּי שְׁמִשְׁחִין וּמִבְּאָר.
 65 וְהַעֲנִין, הַמְּשַׁמְעוֹת הַפְּנִימִית שֶׁל
 66 מוֹשֵׁג הַבְּרִית' בֵּין הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
 67 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵיא כְּמוֹ לְמִשַׁל שְׁנֵי
 68 אוֹהָבִים שְׁפּוֹרְתִים בְּרִית
 69 בִּינֵיהֶם שְׁלֹא תִפְסַק אֲהַבְתָּם
 70 כּוֹי', בַּל תִּמּוּט עוֹלָם וְעַד כּוֹי',
 71 וְהָאֲהַבָּה וְהִידִירוֹת בֵּינֵיהֶם תִּתְקִים
 72 לְנֻצַח (גַּם אִם בְּמִשְׁךְ הוֹמֵן יִתְרַחֲשׁוּ
 73 דְּבָרִים שְׁעִלּוּלִים לְהִיּוֹת סִיבָה לְהַפְּסֶקֶת
 74 הָאֲהַבָּה) לְפִי שְׁבָאוּ בְּבְרִית
 75 וְהַתְקַשְׁרוֹת זֶה עִם זֶה וְהַתְּאֲחָדוֹ
 76 בְּהַתְּאֲחָדוֹת מוֹחֲלָטָה כְּאֵלוֹ נְעֻשׁוֹ
 77 לְבִשְׁר אֶחָד כֵּאלוֹ הִיוּ מִצִּיאוֹת
 78 אֲחַת וְלֹא שְׁנֵי אֲנָשִׁים נִפְרָדִים. וְכִמּוֹ
 79 שְׁלֹא יוּכַל לְפַסּוֹק אֲהַבְתוֹ עַל
 80 עֲצָמוֹ, כִּן לֹא יִפְסוֹק מְעַל
 81 חֲבֵרוֹ וְהַתְּאֲחָדוֹת בֵּינֵיהֶם הֵיא עַד כְּדִי כִךְ שְׁכֶשֶׁם שְׁלֹא יִתְכַן שֶׁאִדָּם יִפְסִיק
 82 לְאֲהוּב אֶת עֲצָמוֹ, כִּן לֹא יִתְכַן שִׁיפְסִיק לְאֲהוּב אֶת חֲבֵרוֹ כִּי הָאֲחָדוֹת בֵּינֵיהֶם
 83 הֵיא, כֵּאֲמוֹר, בְּמִידָה כּוֹז שֶׁהִפְכוּ לְהִיּוֹת כְּמוֹ דְּבַר אֶחָד מִמֶּשׁ. וְלִכֵּן נִקְרָא
 84 עֲנִיין הַתְּקַשְׁרוֹת וְהַתְּאֲחָדוֹת הוּוּ בְּלִשׁוֹן פְּרִיתָת בְּרִית, כְּמוֹ
 85 שְׁכַתּוּב¹³ בִּירְמִיָּהוּ (בְּדַבְּרֵי הַתּוֹכַחָה כְּלִפִּי אֵלוֹ שֶׁהִפְרוּ אֶת הַבְּרִית עִם ה')
 86 אֲשֶׁר כְּרָתוֹ אֶת הָעֶגְלָה שִׁהִי קוֹדֵם לְכֵן גּוֹף אֶחָד וְיַעֲבְרוּ אֵלָה שְׁכָרְתוּ
 87 אֶת הַבְּרִית בֵּין בְּתָרִיו, כְּלוּמַר, לְהִיּוֹת שְׁנֵיהֶם עוֹבְרִים בְּתוֹף
 88 גּוֹף אֶחָד שְׁכֵךְ הֵיא מִנְהַגָם שֶׁל כּוֹרְתֵי בְרִית, לְעַבּוֹר בֵּין הַבְּתָרִים שֶׁל מַה

(11) ראה ספר יצירה פ"א מ"ז. 12) שם, יא. 13) ירמ' לד, יח. הובא בפירוש"י עה"פ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שקודם לכן היה גוף אחד ובכך לבטא את הנכונות שלהם לכרות ברית זה עם
 2 זה ברמה כזו של התקשרות והתאחדות לְהִיּוֹת לְאַחַדִּים כמו גוף אחד
 3 ממש.
 4 וּכְכַל הַמֶּשֶׁל הִזָּה הַדְּבָרִים נְכוּנִים גַּם בְּנִמְשָׁל, שֶׁכֵּן עָשָׂה לָנוּ ה'
 5 אֱלֹהֵינוּ שֶׁהִתְקַשֵּׁר וְהִתְאָחַד אִיתָנוּ
 6 בְּכֹזוּ אַחֲדוֹת שֶׁנִּמְשָׁלָה לְכִרִיתַת בְּרִית, 1
 7 דְּכִתִּיב¹⁴ בְּפִרְשַׁת כִּי תִשָּׂא, בְּהַמְשָׁךְ 2
 8 לְבַקֶּשֶׁת מִשָּׂה רַבִּינוּ מִהַקְדוּשׁ-בִּירוּךְ- 3
 9 הוּא לְסַלּוֹת עַל חֲטָא הַעֲגָל, הִנֵּה 4
 10 אָנֹכִי כֹרֵת בְּרִית גּוֹ', כִּי עַל- 5
 11 יָדֵי יִ"ג מַדּוֹת הַרְחָמִים 6
 12 שֶׁהִמְשִׁיךְ מִשָּׂה רַבִּנוּ עָלֵינוּ- 7
 13 הַשְּׁלֹם הָאִמּוּרוֹת בְּאוֹתָהּ פִּרְשָׁה (א. 8
 14 א.ל. ב. רחום. ג. וחנן. ד. ארך. ה. 9
 15 אפים. ו. רוב חסד. ז. ואמת. ח. נוצר 10
 16 חסד. ט. לאלפים. י. נושא עון. יא. 11
 17 ופשוט. יב. וחסאה. יג. ונקח). נַעֲשֶׂה 12
 18 כְּכִיכּוֹל כְּרִיתַת בְּרִית 13
 19 וְהִתְקַשְּׁרוֹת לְהַקְבֵּ"ה עִם 14
 20 יִשְׂרָאֵל כּוֹ' וְעַד הַתְּאֻחָדוֹת מִלֵּאָה 15
 21 וּמוֹחֲלֻט, וּמוֹחֲבָר לְעִיל. 16
 22 (ב) וַיֵּשׁ לְקִשְׁרֵי זֶה עִם הַמִּבְּאֵר בְּמֵאֵמֶר דְּבוּר- 17
 23 בְּמֵאֵמֶר דְּבוּר-הַמִּתְחִיל הַפּוֹתַח 18
 24 בַּסּוּק "אַתֶּם נֹצְבִים" בְּאֹר 19
 25 הַתּוֹרָה¹⁵ לְאֲדַמּוּר הַצִּמּוּךְ צִדְקָה 20
 26 (שְׁנִמְצָא עִתָּהּ בַּעַת אִמִּירַת מֵאֵמֶר 21
 27 זֶה בְּשֵׁנַת תִּשְׁכַּח"ה בְּדַפּוּס), שְׁמֵלַת 22
 28 "נֹצְבִים" הוּא לְשׁוֹן נִפְעָל, כִּפִּי 23
 29 שֶׁמִּמְשִׁיךְ וּמִבְּאֵר, שְׁזָהוּ עֲנִין 24
 30 נַעֲשֶׂה עַל-יָדֵי אַחַר נִשְׁעַל 25
 31 זֶה עַל כֵּךְ שֶׁכָּאן הַכּוּוּנָה 'נִצְבִים' 26
 32 וְעוֹמְדִים עַל יָדֵי שֶׁמִּשְׁהוּ אַחַר מִצִּיב 27
 33 וּמַעֲמִיד אוֹתָם מוֹרָה הָאוֹת נ' 28
 34 ד' נֹצְבִים", וְכִמּוֹ הַחֲלוּק 29
 35 הַהִבְדֵּל בֵּין 'כּוֹתֵב' לְנִכְתָּב', 30
 36 ש'פּוֹתֵב' הֵינּוּ שֶׁהוּא הָאֵדָם 31
 37 עֲצָמוּ כּוֹתֵב, וְנִכְתָּב' הֵינּוּ 32
 38 פְּעוּלָה שֶׁל כְּתִיבָה עַל-יָדֵי אַחַר, 33
 39 וְזָהוּ גַם הַחֲלוּק הַהִבְדֵּל בֵּין 34
 40 'עוֹמֵד' שֶׁהוּא אֵדָם הַעוֹמֵד מִצִּד 35
 41 עֲצָמוּ, לְנִצְבֵי' שֶׁהוּא אֵדָם שֶׁנִּצֵּב עַל-יָדֵי אַחַר שֶׁהַעֲמִיד וְהַצִּיב 36

הקדוש-ברוך-הוא נתונים לו ומאירים עליו.

(14) תשא לד, י (15) ריש פרשתנו (ע' א'קפט ואילך). (16) שם ע' א'קצז. (17) שם, יב. (18) ראה לקו"ש ח"ד ע' 1348 ואילך. (19) ד"ה שלש עשרה מדות - ר"ה יז, ב. (20) פסיקתא רבתי פל"ב (פסיקא ותאמר ציון), ז. (21) לקו"ת פ' ראה לב, א ואילך.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 וְכִינּוֹן שֶׁבְחֹדֶשׁ אֶלּוּל מְאִירוֹת י"ג מִדּוֹת הַרְחֵמִים²¹, כמבואר
 2 במדרשי חכמינו ז"ל ובתורת החסידות שכך היה כאשר משה רבינו עלה
 3 למרום לאחר חטא העגל כאשר ארבעים הימים האחרונים (מראש חודש אלול
 4 ועד יום הכיפורים), היו "ברצון" וכך גם בימים אלה מידי שנה בשנה, ימי
 5 חודש אלול הם ימי רצון ורחמים
 6 הִנֵּה עַל-יַדֶּיךָ שֶׁבַמִּשְׁחַן חוֹדֵשׁ
 7 אלול מאירות י"ג מידות הרחמים
 8 נַעֲשֶׂה ב'רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַעֲנִנּוּ
 9 ד' "אַתֶּם נֹצְבִים הַיּוֹם בְּלַכְּם"
 10 גו', כמובא לעיל בתחילת המאמר
 11 ש"היום" הוא יום ראש השנה.
 12 וּמִמְשִׁיף אֲדוּמִ"ר ה'צִמַח צִדְק'
 13 במאמר הנוכח ב'אור התורה'²²,
 14 שֶׁכָּל זֶה הַמְּבֹרָא לְעִיל אֲדוּת הַכּוֹחַ
 15 הַנִּתָּן מִלְּמַלְאֵה לְכֹרִית הַבְּרִית עַל-יַדִּי
 16 הַמִּשְׁכַּת י"ג מִדּוֹת הַרְחֵמִים הוּא
 17 לְפִי הַפְּרוֹשׁ ש'נֹצְבִים" הוּא
 18 לְשׁוֹן קִימָה וְעִמּוּדָה (אֶלָּא
 19 שְׂבֻזָּה גּוֹפֵא בְּעִנְיַן הַעֲמִידָה עֲצֻמו
 20 הָרִי זו קִימָה וְעִמּוּדָה
 21 שְׁנַעֲשִׂית מִלְּמַעְלָה). אַךְ עוֹד
 22 יֵשׁ פְּרוֹשׁ "נֹצְב" לְשׁוֹן רֹאשׁ
 23 וְקָצִין, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "מִלֶּךְ אֵין
 24 בְּאֵרוֹם נָצַב מִלֶּךְ"²³, ו'נֹצִיב
 25 אַחַד אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ"²⁴, ובפסוקים
 26 אלה "ניצב" פירושו כמו קצין ומפקד
 27 והוא ולפי זה התוכן הפנימי של
 28 הכתוב "אתם ניצבים היום כולכם"
 29 הוא עַל-דֶּרֶךְ מַה שֶׁכְּתוּב²⁵
 30 ביעקב אבינו ותוכן הדברים מתייחס
 31 לבני ישראל בכל הדורות כִּי אִם-
 32 יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׂמֶךְ, כִּי שְׂרִיתָ
 33 עִם אֱלֹקִים וְעִם אַנְשֵׁים
 34 וְתוֹכַל, דְּהִינּוּ, שֶׁהוּא כֹל אֶחָד
 35 מְבַנֵּי יִשְׂרָאֵל שֶׁר וּמוֹשֵׁל בְּדוֹגְמַת
 36 "ניצב" במובן של קצין ומפקד עַל
 37 בְּחֵינֵת שֵׁם אֱלֹקִים, שֶׁהוּא
 38 עֵינְיָנו וְתוֹכֵנו שֶׁל שֵׁם אֱלֹקִים בְּחֵינֵת
 39 צְמֻצוֹם וְהִסְתָּר פְּנִים שֶׁל הָאוֹר
 40 האלוקי שמצד עצמו אינו מוגבל ואינו מצומצם כלל, אבל לצורך בריאת עולם
 41 גשמי מוגבל, האור האלוקי הבלתי-גבול צומצם והוגבל לְהִיּוֹת גְּלוּי עוֹלָם
 42 הִנֵּה וְתַעֲנֹגְיָו, וְהוּא הָאֵדָם שֶׁהִגִּיעַ לְדִרְגָּה שֶׁל "אַתֶּם נֹצְבִים" במובן
- 1 וּמִמְשִׁיף ב'אור התורה'²², שֶׁכָּל זֶה הוּא לְפִי
 2 הַפְּרוֹשׁ ש'נֹצְבִים" הוּא לְשׁוֹן קִימָה
 3 וְעִמּוּדָה (אֶלָּא שְׂבֻזָּה גּוֹפֵא הָרִי זו קִימָה וְעִמּוּדָה
 4 שְׁנַעֲשִׂית מִלְּמַעְלָה). אַךְ עוֹד יֵשׁ פְּרוֹשׁ "נֹצְב"
 5 לְשׁוֹן רֹאשׁ וְקָצִין, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "מִלֶּךְ אֵין בְּאֵרוֹם
 6 נָצַב מִלֶּךְ"²³, ו'נֹצִיב אַחַד אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ"²⁴, והוא
 7 עַל-דֶּרֶךְ מַה שֶׁכְּתוּב²⁵ כִּי אִם-יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׂמֶךְ,
 8 כִּי שְׂרִיתָ עִם אֱלֹקִים וְעִם אַנְשֵׁים וְתוֹכַל, דְּהִינּוּ,
 9 שֶׁהוּא שֶׁר וּמוֹשֵׁל עַל בְּחֵינֵת שֵׁם אֱלֹקִים, שֶׁהוּא
 10 בְּחֵינֵת צְמֻצוֹם וְהִסְתָּר פְּנִים לְהִיּוֹת גְּלוּי עוֹלָם
 11 הִנֵּה וְתַעֲנֹגְיָו, וְהוּא שֶׁר וּמוֹשֵׁל עַל בְּחֵינֵת זו,
 12 עַל-יַדֶּי שֶׁכְּבָר נִתְּפֶשֶׁטָה הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית
 13 מִהִלְבוּשֵׁים הַצּוֹאִים, וְאַתְּהֶפְכָּא מַחְשׁוֹכָא כו',
 14 מִצַּד רְצוֹן הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית שֶׁהִיא הַמוֹשְׁלָת
 15 בְּקַרְבּוֹ, מַה-שְּׂאִין-פֶּן בְּחֵינֵת יַעֲקֹב, י' עַקְבֹּב²⁶,
 16 שְׂעִדִּין הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹקִית יוֹרְדַת בְּעַקְבֹּב לְהִתְלַבֵּשׁ
 17 בְּלְבוּשֵׁי הָעוֹלָם הַזֶּה, אֶלָּא שֶׁהוּא בְּבְחֵינֵת
 18 אֲתַפְּכֵיָא, אֶבֶל אֵינוֹ בְּחֵינֵת שֶׁר וּמוֹשֵׁל עַדִּין כו'.
 19 אַכֵּן ב'רֹאשׁ הַשָּׁנָה' נֹאמֵר "אַתֶּם נֹצְבִים הַיּוֹם",
 20 שֶׁכָּל נְשִׁמוֹת יִשְׂרָאֵל יוֹכְלוּ לְהִגִּיעַ לְהִיּוֹת
 21 בְּבְחֵינֵת "נֹצְבִים", דְּהִינּוּ בְּחֵינֵת שֶׁר וּמוֹשֵׁל עַל
 22 הַנֶּפֶשׁ הַיְהוּדִית וְהַגּוֹף, כְּמוֹ בְּחֵינֵת יִשְׂרָאֵל,
 23 וְהִינּוּ, לְפִי שֶׁב'רֹאשׁ הַשָּׁנָה מְאִירָה הָאֶרֶז
 24 עֲלִיוֹנָה מְאֹד לְמַעְלָה מִמְּעֵלָה מִהָאֶרֶז הַמְּאִירָה
 25 בְּכָל הַשָּׁנָה כו'.
 26 ג) וּמִמְשִׁיף בְּכַתּוּב¹⁷ "לְמַעַן הִקִּים אוֹתָךְ הַיּוֹם
 27 לוֹ לְעַם וְהוּא יִהְיֶה לָךְ לְאֱלֹקִים",
 28 הִינּוּ²⁷, שֶׁהִמְכִּינּוּ מִפְּלֵ הַנ"ל הוּא שֶׁבְּגִי יִשְׂרָאֵל
 29 וּמִמְשִׁיף בְּכַתּוּב¹⁷ "לְמַעַן
 30 הִקִּים אוֹתָךְ הַיּוֹם לוֹ לְעַם וְהוּא יִהְיֶה לָךְ לְאֱלֹקִים",
 31 הִינּוּ²⁷, שֶׁהִמְכִּינּוּ הַמְּטָרָה וְהַתְּכֵלִית מִפְּלֵ הַנ"ל הוּא שֶׁבְּגִי
 32 יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה בְּבְחֵינֵת עִם, שְׂעַל-יַדֶּיךָ שִׁישְׁנו עִם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

(22) שם ע' א'רא. (23) מלכים-א כב, מח. (24) שם ד, יט. (25) וישלח לב, כט. (26) עץ חיים שער ג (שער סדר אצ"י) פ"ב. (27) ראה גם לקו"ת פרשתנו שם, סע"ד. אוה"ת שם ע' א'קצח.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 מלך בלא עם, לאמתו של דבר ענין המלוכה במובן של רוממות והתנשאות
 2 היה גם לפני שהייתה מציאות של עם והיגו, שגם קודם שנתעורר
 3 ברצון כפיכול להיות מלך על עם, בשלב שבו אפילו לא הייתה
 4 התעוררות רצון להיות מלך על עם, ובודאי שלא היה עם במציאות, גם
 5 בשלב זה יש כבר למעלה באלוקות
 6 בחינת הרוממות וההתנשאות
 7 שמצד עצמו, ומבחינה זו
 8 בחינת הרוממות העצמית,
 9 ממשיכים בראש השנה,
 10 שיתעורר להיות לו להקדוש
 11 ברוך-הוא רצון למלוכה על
 12 עם, שעל זה נאמר³² בהמשך
 13 התפילה "אדון עולם", "לעת
 14 נעשה בחפצו כל, לאחר הבראה
 15 בפועל, אזי מלך שמו נקרא",
 16 דהיגו כמו כפי שניין הרוממות
 17 ירד ונמשך באופן שנקרא מלך
 18 על עם, שמטה מהרצון העליון
 19 למלוך על עם נהיה ונקראו
 20 העולמות, ושמו נקרא
 21 עליהם כו', ולאחר-זה לאחר
 22 המשכה זו שהיא כאמור התוכן הפנימי
 23 של 'זיכרונות' שהמשכתם הביאה את
 24 כללות העולם, צריכה להיות גם
 25 זכירה פרטית, והיגו, על-ידי
 26 הזכרת עקדת יצחק, ובאופן
 27 שמברכים על זה בשם
 28 ומלכות³³ בברכת 'זיכרונות'
 29 בתפילת מוסף של ראש השנה, "ברוך
 30 אתה ה', זוכר הברית", שנה העובדה
 31 שאומרים על כך ברכה בשם ומלכות
 32 מורה³⁴ על ודאות הענין
 33 כו'³⁵, כמבואר ב'אגרת התשובה'
 34 שבספר התניא: "וכמו שאנו מברכין
 35 בכל תפלת י"ח תיכף שמבקים סלה
 36 לנו כו' ברוך אתה ה' חנון המרבה
 37 לסלות והרי ספק ברכות להקל משום
 38 חשש ברכה לבטלה אלא אין כאן שום ספק כלל מאחר שבקשנו סלה לנו
 39 מחל לנו. ואילו לא היינו חוזרים וחוטאים היינו נגאלין מיד כמו שאנו מברכין
 40 ברוך אתה ה' גואל ישראל".

1 יוכל להיות ענין המלכות של הקב"ה בראש השנה,
 2 כמאמר רבותינו ז"ל²⁸ אמר הקב"ה: אמרו לפני מלכות
 3 בראש השנה כדי שתמליכוני עליכם, כי אין מלך בלא
 4 עם²⁹, וכפי שמבואר רבות בחסידות במשמעות הדברים כיצד גדר המלכות
 5 לא יכול להיות על הבנות וחיות שאין
 6 להם כל הכרה בהמות המלך וגם לא
 7 על ידי בניו של המלך הקרובים אליו
 8 מאד אלא דווקא על ידי העם שמצד
 9 אחד הם מציאות בפני עצמה ומצד שני
 10 הם מכירים בגדולתו של המלך
 11 ומתבטלים בפניו ולאחר
 12 שהקב"ה נעשה מלך ישראל
 13 (שזהו ענין "והוא יהיה לך לאלקים"),
 14 אזי מבקשים בני ישראל "מלוך על העולם כלו
 15 כו' וידע כל פעול" וכו'³⁰. ולאחר הענין
 16 ד'מלכות' צריך להיות גם הענין ד'זכרונות',
 17 שיעלה זכרונכם לפני לטובה²⁸, והיגו, שענין
 18 המלכות הוא המשכה מבחינת רוממות
 19 העצמות להיות בבחינת רוממות והתנשאות על
 20 עם, וכמבאר ב'המשך שמח תשמח'³¹ (שנדפס
 21 זה-עתה), שעל זה נאמר³² אדון עולם אשר
 22 מלך בטורם כל יצור נברא, והיגו, שגם קודם
 23 שנתעורר ברצון כפיכול להיות מלך על עם, יש
 24 כבר בחינת הרוממות וההתנשאות שמצד-
 25 עצמו, ומבחינה זו ממשיכים בראש השנה,
 26 שיתעורר להיות לו רצון למלוכה על עם, שעל
 27 זה נאמר³² "לעת נעשה בחפצו כל, אזי מלך
 28 שמו נקרא", דהיגו כמו שנקרא מלך על עם,
 29 שמטה נהיה ונקראו העולמות, ושמו נקרא
 30 עליהם כו', ולאחר-זה צריכה להיות גם זכירה
 31 פרטית, והיגו, על-ידי הזכרת עקדת יצחק,
 32 ובאופן שמברכים על זה בשם ומלכות³³, שנה
 33 מורה³⁴ על ודאות הענין
 34 כו'³⁵, כמבואר ב'אגרת התשובה'
 35 שבספר התניא: "וכמו שאנו מברכין
 36 בכל תפלת י"ח תיכף שמבקים סלה
 37 לנו כו' ברוך אתה ה' חנון המרבה
 38 לסלות והרי ספק ברכות להקל משום
 39 חשש ברכה לבטלה אלא אין כאן שום ספק כלל מאחר שבקשנו סלה לנו
 40 מחל לנו. ואילו לא היינו חוזרים וחוטאים היינו נגאלין מיד כמו שאנו מברכין
 41 ברוך אתה ה' גואל ישראל".

(28) ר"ה טז, א. לד, ב. (29) בחיי וישב לח, ל. שם ר"פ בלק. תניא שעשהיה"א רפ"ז (פא, ב.) ובכ"מ. (30) תפלת העמידה דראש השנה (ברכת "אלקיני כו' מלוך כו'"). (31) תרנ"ז - ע' 11 (נדפס לאח"ז בסה"מ תרנ"ז ס"ע קפג ואילך). (32) תפילת השחר. (33) בסיום ברכת זכרונות במוסף דר"ה. (34) ראה תניא אגה"ת פי"א. (35) ע"כ נמצא ברשימה שתח"י (המו"ל).